

de namen op *-iacum*); enkele nochtans gaan terug op vormen met Romaanse klank-evolutie in de vroege Middeleeuwen (bv. Nehren, Tawern), terwijl bij Wittlich en Neumagen ook een zuiver Romaanse vorm geattesteerd is. Niet de vorm gebruikt door de Romaanse dalbewoners, doch die in gebruik bij de Germaanse bewoners van het hoogland, heeft dus gezegevierd.

De veldnamen daarentegen zijn doorgaans in Romaanse klankstand tot ons gekomen. De jongste Romaanse klankevoluties, namelijk uit de 12^e eeuw, treffen wij aan in de streek van Merl en Pünderich (*Berncolleu*, *Funteneud*, *Prel*). Denkelijk heeft elders het Romaans de elfde eeuw niet overleefd.

Intussen duiken in de 11^e en 12^e eeuw ook al Germaanse veldnamen op, zelfs te Merl en te Pünderich: 11^e *Speriberch*, 1^e helft 12^e *Haselstruth*, 2^e helft 12^e *Hargarde*, *Guntramesvelt*, *Langenstein*, *Caldinbrunnin*.

Bovenstaande dateringen zijn evenwel niet definitief. Voortdurend werd vergeleken met het Waals en het Picardisch, dan wanneer in de allereerste plaats het Lorreins in aanmerking diende te komen. Helaas werd Lorreinen niet opgenomen in dit woordenboek.

2° Aken — Vaals

Dat Aken — Vaals in de 5^e eeuw deel heeft uitgemaakt van het Germaans-Romaanse menggebied, blijkt uit een naam op *-iacas*: *Hariliacas*, nu Harles.

Na de 5^e eeuw heeft het Romaans tijdelijk het Germaans verdrongen in een klein gebied dat, ten oosten van de Nederlands-Duitse rijksgrens, Aken en Laurensberg omvat, ten westen daarvan Vaals en Simpelveld. Vóór 1226 overgeleverde Romaanse plaatsnamen aldaar zijn:

onder Aken: Aken zelf (799 *Aquis*, 972 kop. ± 1191 *Ahha*), uit *aquae*, zo genoemd naar de geneeskrachtige bronnen. — Burtscheid (1018 *in Purceto*), een Romaans collectief op *-ētum*. — 1215 *Schovemunt*, te vergelijken met Montécouvé (1190 *apud Montem Scovatum*) en met Xhovémont onder Luik. — Kolrum (1215 *platea que dicitur Caelru*), uit *calva rūga* „kale straat”.

onder Laurensberg: Seffent (896 kop. ± 1191 *Septem fontes*) „zeven bronnen”. — Vetschau (1215 *Vetzou*), denkelijk uit *fiscavum* „bij een fiscus horend”. — Schurzelt (896 kop. ± 1191 *de Cirsoli*), vermoedelijk uit *ceresiolum*, bij *ceresia* „kers”, dus „kersengaard”. — Stockheide (1215 *Stockeide*), uit *stokkēta*, Romaans collectief bij *stok* „boomstronk” (cf. *Estoquoy*, *Stocquois*, enz.).

onder Vaals: Vaals zelf (1041 *Vals*), uit *valles* „dal”. — Lemiers (1208 *Lumirs*, 1216 *Lumires*), denkelijk, evenals Lumbres, uit *Lumaras*, bij prehistorische waternaam *Lumara*. — Harles (1120 kop. 1157 *Harleis*), uit *Hariliacas*. — Vijlen (1179 *Vile*, 1224 *Vilen*), vermoedelijk uit *villāna*, afleiding bij *villa*, evenals Velaines. — Malensbos (1208 *Malone*), met Romaanse klankevolutie uit *magalunas*; cf. Marlagne en Malonne.

onder Simpelveld: Simpelveld zelf (1137 kop. 1157 *Simplevei*, 1155 kop. 13^e *Semplovei*), uit Gallo-Romeins *Simploviacum* met Romaanse klankevolutie.

Ten westen van Vaals ligt de gemeente Wittem, waar van twee gehuchtnamen als oudste attestatie een half Romaans klinkende vorm optreedt: Mechelen (1133 *Mechluns*),